

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग

परिपत्रक क्रमांक: न्यायप्र-२००९/प्र.क्र.१७४/५

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक: २२ एप्रिल, २००९

201601041141148507

वाचा:- शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.विकाअ-२००७/४४०/
प्र.क्र.१७४/२००७/५, दिनांक २५.७.२००७

परिपत्रक

मा. मुंबई उच्च न्यायालय, क्रिमिनल अपिलेट ज्युरिसडीक्शन यांनी क्रिमिनल अपील क्र.५८/२००९- महाराष्ट्र शासन विरुद्ध दुर्गादास डी.रावडे व इतर, जि. ठणे या प्रकरणी दिनांक २६.३.२००९ रोजी असे आदेश पारित केले की, "राज्य शासनाने विशेष कार्यकारी अधिकारी यांना मृत्यूपूर्व जबानी नोंदविण्याचे अधिकार दिलेले नाहीत. त्यामुळे यापुढे एकाही विशेष कार्यकारी अधिकारी यांना मृत्यूपूर्व जबानी नोंदविण्याचे अधिकार देऊ नये. मृत्यूपूर्व जबानी नोंदविण्याचे काम जिथे शक्य आहे तिथे न्यायालयीन दंडाधिकारी यांना व जिथे त्यांना शक्य नाही तिथे महसूल विभागातील नायब तहसीलदार दर्जापेक्षा कमी दर्जाच्या नसलेल्या संबंधीत अधिकाऱ्यांनी करावे.

तसेच ओळख परेड हे गुन्हा अन्वेषणाचे उच्च दर्जाचे तांत्रिक साधन आहे. गुन्ह्याच्या न्याय निर्णयात अपराधी व्यक्तीची ओळख पटविणे यामधील विश्वासाहता ओळख परेडवर अवलंबून असते. त्यामुळे ओळख परेड अत्यंत महत्त्वपूर्ण आहे. त्यामुळे न्यायालयाच्या पुढील आदेशापर्यंत विशेष कार्यकारी अधिकारी यांनी महाराष्ट्र राज्यात कोठेही ओळख परेड घेऊ नये. ही ओळख परेड न्याय दंडाधिकाऱ्यांनी शक्यतो घ्यावी व न्याय दंडाधिकारी उपलब्ध नसल्यास ती महसूल विभागातील नायब तहसीलदार दर्जापेक्षा कमी दर्जाच्या नसलेल्या अधिकाऱ्यांनी घ्यावी."

२. मा.मुंबई उच्च न्यायालय यांचे उपरोक्त दिनांक २६.३.२००९ चे आदेश विचारात घेऊन शासन असे निर्देश देत आहे की--

अ) यापुढे एकाही विशेष कार्यकारी अधिकारी यांना मृत्यूपूर्व जबानी नोंदविण्यासाठी बोलाविण्यात येऊ नये.

ब) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.विकाअ-२००७/४४०/प्र.क्र.१७४/२००७/५,
दिनांक २५.७.२००७ च्या प्रपत्र "अ" मधील अ.क्र.(१) मधील (क) अन्वये विशेष कार्यकारी
अधिकारी यांना देण्यात आलेला ओळख परेड घेण्याचा अधिकार मा. मुंबई उच्च न्यायालयाच्या पुढील
आदेशापर्यंत रद्द करण्यात येत आहे. त्यामुळे विशेष कार्यकारी अधिकारी यांनी महाराष्ट्र राज्यात यापुढे
कोठेही ओळख परेड घेऊ नये.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

१५.७.२००७

(जॉनी जोसेफ)

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. राज्यपाल यांचे सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
सर्व मंत्री/ राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
मुख्य सचिव,
सर्व मंत्रालयीन विभागांचे अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव
सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व जिल्हाधिकारी,
पोलीस महासंचालक, मुंबई,
सर्व पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य,
सर्व जिल्हा पोलीस अधिक्षक,
संचालक, शासकीय मुद्रणालय, शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई,
सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यासने
निवडनस्ती.